

PAPER DETAILS

TITLE: Türkiye'de Bulunan Katilim Bankalari ve Özel Sermayeli Mevduat Bankalarinin Finansal Performanslarinin Karsilastirilmesi

AUTHORS: Mustafa YURTTADUR,Hayati DEMIRBAS

PAGES: 89-117

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/358145>

Türkiye’de Bulunan Katılım Bankaları ve Özel Sermayeli Mevduat Bankalarının Finansal Performanslarının Karşılaştırılması

Mustafa YURTTADUR*, Hayati DEMİRBAŞ**

Öz

Katılım bankalarının çalışma prensipleri mevduat bankalarından farklı olması dolayısıyla finansal sistemi tamamlayıcı bir unsur olmalarının yanında mevduat bankaları ile aynı rekabet ortamı içinde faaliyet gösterdikleri de bir gerçektir. Bu açıdan katılım bankalarının finansal performanslarının mevduat bankalarına göre farklı olup olmadığı daha yüksek ya da daha düşük bir performans sonucu ortaya koyup koymadıkları bu bankaların gelecekteki büyüme performansları hakkında ipuçları verecektir. Bu çalışmada 2010-2016 yılları verileri kullanılarak Türkiye Finans, Albaraka Türk ve Kuveyt Türk olmak üzere 3 katılım bankası ve benzer büyüklüklerde üç mevduat bankasının (Şeker Bank, Türk Ekonomi Bankası ve ING Bank) finansal performansları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırmada kârlılık, likidite, risk ve borç ödeme gücü, aktif kalitesi ve sermaye yeterlilik başlıklarında toplam 11 oran kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Katılım Bankacılığı, Katılım Bankaları, Mevduat Bankaları, Finansal Performans, Bankacılıkta Finansal Performans

Comparison of Financial Performance of Participation Banks and Private Capital Conventional Banks in Turkey

Abstract

Participation banks are different from conventional banks in that their working principles are complementary to the financial system and operate in the same competitive environment as conventional banks. From this point of view, the financial performance of the participation banks will be more or less different depending on the conventional banks, and they will provide clues about the future growth performance of these banks. In this study, financial performance of 3 participation banks including Türkiye Finans, Albaraka Türk and Kuveyt Türk and three conventional banks of

Özgün Araştırma Makalesi [Original Research Article]

Geliş Tarihi: 07.07.2017 Kabul Tarihi: 18.07.2017

DOI: <http://dx.doi.org/10.17336/igusb.326621>

* Yrd. Doç. Dr., İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul, Türkiye, E-posta: myurtadur@gelisim.edu.tr **ORCID ID** <http://orcid.org/0000-0001-7416-222X>

** Türkiye Finans Katılım Bankası, İstanbul, Türkiye, E-posta: hayati.demirbas@gmail.com **ORCID ID** <http://orcid.org/0000-0002-1174-8167>

similar size (Şeker Bank, Turk Ekonomi Bankasi and ING Bank) were compared using 2010-2016 financial data. In comparison, a total of 11 ratios were used in profitability, liquidity, risk and solvency, asset quality and capital adequacy.

Keywords: Participation Banking, Participation Banks, Conventional Banks, Financial Performance, Financial Performance in Banking

JEL:G21,G24

1. Giriş

Bünyesinde katılım bankacılığını da içeren faizsiz finans sistemleri tasarruf sahiplerinden topladıkları fonları faizsiz finansman modellerine uygun değerlendirerek oluşan kar-zararı tasarruf sahipleri ile paylaşma esasına dayanır. Faizsiz bankacılık ilk olarak 1963-1967 yılları arasında Mısır'da başlamıştır. 1971 yılında ilk faizsiz banka kurulmuştur. Türkiye'de faizsiz bankacılık faaliyetlerine ilişkin yasa 1983 yılında çıkmış ve ilk faizsiz bankalar "Özel Finans Kurumu" adıyla 1985 yılında kurulmuştur. 1999 yılında katılım bankalarıyla ilgili ilk düzenlemeler yapılarak Bankacılık Kanunu kapsamına alınmıştır. 2005 yılındaki düzenleme ile de isimleri "Özel Finans Kurumu" iken "Katılım Bankası" olarak değiştirilmiştir.

Katılım Bankaları 2015 Raporu'na göre global faizsiz finans sisteminin büyüklüğü 2 trilyon ABD doları düzeyinde olup, çift haneli bir büyüme hızı ile 2020 yılında 3,2 trilyon ABD dolarlık bir hacme ulaşacağı hesaplanmaktadır.

Faizsiz bankacılığın tüm dünyada artan popülaritesine paralel olarak ülkemizde de bu yönde çalışmalar yoğunlaşmıştır. Kamu kesiminin katılım bankacılığına yönelik son yıllarda artan ilgisi ve bu ilginin bir sonucu olarak yeni açılan katılım bankaları ile birlikte mevcutta yüzde 4,9 düzeyinde olan katılım bankacılığının toplam bankacılıktan aldığı payın 2025 yılında yüzde 15 seviyesine çıkması hedeflenmektedir. Katılım bankalarının çalışma prensipleri mevduat bankalarından farklı olması dolayısıyla finansal sistemi tamamlayıcı bir unsur olmalarının yanında mevduat bankaları ile aynı rekabet ortamı içinde faaliyet gösterdikleri de bir gerçektir. Bu açıdan katılım bankalarının finansal performanslarının mevduat bankalarına göre farklı olup olmadığı daha yüksek ya da daha düşük bir performans sonucu ortaya koyup koymadıkları bu bankaların gelecekteki büyüme performansları hakkında ipuçları verecektir.

2. LİTERATÜR ve KAVRAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Bankacılık ve Katılım Bankacılığı

2005'te yürürlüğe giren 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile bankalar çalışma esaslarına göre üçe ayrılmışlardır. Bankacılık Kanunu'nun 3. Maddesinde tanımlar ve kısaltmalar bölümünde banka kavramının mevduat

bankaları ve katılım bankaları ile kalkınma ve yatırım bankalarını ifade ettiği belirtilmiştir.

Bankacılık Kanununa göre mevduat bankaları, kendi nam ve hesabına mevduat kabul etmek ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubeleri şeklinde tanımlanan bankaları ifade etmektedir. Mevduat bankalarının temel işlevi vadesiz ve vadeli mevduat toplamak, kredi kullandırmak ve diğer bankacılık hizmetlerini vermektedir. Mevduat bankaları faiz esasına göre çalışan bankalardır.

Bankacılık Kanununa göre kalkınma ve yatırım bankaları, mevduat veya katılım fonu kabul etme dışında; kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren ve/veya özel kanunlarla kendilerine verilen görevleri yerine getiren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini ifade etmektedir. “Kalkınma ve yatırım bankaları, yeni yatırımlar için uygun araştırma ve projelerin yapılması, yatırımcılara mali ve teknik destek sağlanması, menkul kıymetler borsalarının gelişmesine yardımcı olmak amacıyla kurulan finansal araçlardır.”¹ Kalkınma ve yatırım bankaları ülkelerin sanayileşmesine katkı sağlayan, özellikle yatırımcıların uzun vadeli finansman ihtiyacının karşılanmasında rol oynayan önemli finansal kurumlardır.

Bankacılık Kanununa göre katılım bankaları, özel cari ve katılma hesapları yoluyla fon toplamak ve kredi kullandırmak esas olmak üzere faaliyet gösteren kuruluşlar ile yurt dışında kurulu bu nitelikteki kuruluşların Türkiye'deki şubelerini ifade etmektedir. Katılım bankacılığı ağırlıklı olarak dini sebeplere bağlı olarak faizli işlemlerden uzak duran kesimlerin tasarruflarını değerlendirmeleri, finansman ihtiyaçlarını karşılamaları ve diğer bankacılık hizmetlerinden yararlanmaları amacı ile kurulan, işlemlerini faizsizlik esasına uygun olarak yürüten bankalardır. Katılım bankaları mudaraba, muşaraka, murabaha gibi İslam hukukunda yerini bulan ve asırlardır kullanılagelen çeşitli işlemlerle değerlendirmektedir.²

2.2. Katılım Bankacılığının Tarihsel Gelişimi

İslam hukukuna göre faiz meşru olmayıp, hem Kuran’ı Kerim hem de Sünnet’de açık ve sert bir dille yasaklanmıştır.³ Güngör’ün de ifade ettiği gibi,

¹ Selahattin Koç, Aziz Bağcı, Kasım Can Işık, Kalkınma ve yatırım bankalarının performansları açısından değerlendirilmesi: Türkiye ölçeği (2002-2012). *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6 (1), 2016, s. 228.

² İbrahim Bulut, Bünyamin Er, Katılım bankacılığında iki yeni finansal teknik önerisi: mudaraba-risk sermayesi yatırım ortaklıkları ve mudaraba-risk sermayesi yatırım fonları, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, s.18.

³ İhsak Emin Aktepe. *Sorularla katılım bankacılığı*. İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2013, s.28.

İslam vade farkı ile mal alım ve satımını caiz görmüş fakat vade farkı ile para alım satımını haram kılmıştır.⁴

İslam'daki faiz yasağına bağlı olarak Müslüman ülkelerde, dini inançlardan dolayı faiz esasına dayanan bankaları ile çalışmak istemeyen kesimler bulunduğu için faizsiz finansman modellerine ilişkin arayışlar 1940'lı yıllarda ortaya çıkmaya başlamıştır.

İslam ekonomisi tabirinin ilk çıkışı 1945 sonrasında olup, bağımsızlık hareketleri sonucu bağımsızlığını kazanan Hindistan'da, Müslüman Hint aydınlar yeni bir sistem oluştururken İslam'dan nasıl faydalanacaklarını düşünmeye başlamışlar ve bu alanda çalışmalar yapmışlardır.⁵ Günümüzde faizsiz bankacılık anlayışının öncülüğünü ise 1955'de faizsiz bankacılık konusunda hazırladığı araştırma ile Pakistanlı iktisatçı Muhammed Uzair yapmıştır.⁶ Bu yıllarda ortalarında ortaya çıkmaya başlayan teorik çalışmalardan sonra uygulamaya yönelik olarak Prof. Ahmet Neccâr'ın 1963-1966 yılları arasında Mısır'da denediği faizsiz banka modeli ilk olmuş fakat dönemin koşulları sebebiyle uzun süre faaliyet gösterememiştir.

Faizsiz bankacılığın geçmişi M.Ö. 2123-2081 yılları arasında Babil'de hüküm süren Hammurabi'ye kadar uzatılmakla birlikte yukarıda belirtilen gelişmeler sonrasında kar-zarar ortaklığı prensibi ile çalışan ilk modern faizsiz bankalar 1970'li yıllarda ortaya çıkmıştır.⁷

Modern anlamda faizsiz bankacılık ihtiyacının 20. Yüzyılda İslam ülkelerinde görülmeye başlayan sanayileşme hareketleri, 1970'li yıllarda petrol fiyatlarının artışı ve İslam ülkelerinin petrol kaynaklarından elde ettikleri gelirlerle ortaya çıkan fonların değerlendirilmesi gibi sebeplerle ortaya çıktığı görülmektedir. Polat sistemin gelişmesinin arkasındaki nedenleri üç başlık altında toplamıştır: alternatif arayışında olan kişi ve kurumlar açısından mevcut sistemdeki eksiklikler, İslam toplumlarının son zamanlardaki finansal güç kazanımı, katılım bankacılığının arka planında yer alan güçlü ahlaki motivasyon.⁸ Güngör ise faizsiz bankacılığın ortaya çıkışında dini, ekonomik ve siyasi nedenlerin bulunduğunu belirtmiştir.⁹ Özulucan ve Özdemir'e göre İslam ülkeleri arasında yapılacak bir işbirliğinin, tüm İslam

⁴ Kamil Güngör, Bir finansal araç olarak katılım bankacılığı: tesbitler-teklifler, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, s.222.

⁵ Ali Polat, Katılım bankacılığı, dünya uygulamalarına ilişkin sorunlar-fırsatlar Türkiye için projeksiyonlar, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, s. 83.

⁶ Cihangir Akın, *Faizsiz bankacılık ve kalkınma*. İstanbul: Kayıhan Yayınları, 1986, s.113.

⁷ Bülent Köksal, Portföy çeşitlendirmesi açısından katılım bankaları, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, s. 125.

⁸ Polat, a.g.e., s.81.

⁹ Güngör, a.g.e., s.226.

ülkeleri için olumlu sonuçlar verebileceği görüşü de İslami bankacılık esaslarını benimseyen kuruluşların kurulmasında etken olan bir faktördür.¹⁰ Bu açıdan bakıldığında Kral Faysal’ın teşebbüs ve desteği ile 43 Müslüman ülkenin katılımı sonucu 1974 yılında Cidde’de kurulan, 1975’te faaliyete geçen ve halen faal olan, Türkiye’nin de üyesi bulunduğu İslam Kalkınma Bankası faizsiz bankacılığın en önemli örneğidir.

Türkiye 1984 yılında İslam Kalkınma Bankası Yönetim Kurulu’nda devamlı üye bulundurma hakkını elde etmiştir. İslam Kalkınma Bankası’nın kurulduğu yıllardan sonra faizsiz bankacılık ivme kazanmış ve kısa bir sürede Mısır, Kuveyt, Ürdün, Bahreyn ve diğer ülkelere yayılmıştır. Bu süreçte faiz esasına göre çalışan banka ve finansal kurumlar da faizsiz bankacılık konusunda pencereler açmışlardır. Aras ve Öztürk bu durumu şöyle açıklamaktadır.¹¹

“Günümüzde birçok ülkede faizsiz esasa göre bankacılık faaliyeti yapan kurumlar olduğu gibi bu alandaki gelişmelere kayıtsız kalmayarak bünyelerinde faizsiz esasa göre çalışan birimler kuran batılı kurumlar da bulunmaktadır. Bu kurumlar arasında Citibank, HSBC Bank, Union Bank of Switzerland, Kleinwort Benson, ANZ Grindlays, Goldman Sachs da yer almaktadır. Dolayısıyla dünyada, başta Körfez ülkeleri olmak üzere katılım bankacılığının hacminin arttığı, konvansiyonel bankaların da faizsiz bankacılığa yöneldikleri görülmektedir.”

Katılım Bankaları 2015 raporuna göre faizsiz finans sisteminde faaliyet gösteren kuruluşların sayısı 1.143 iken, faizsiz bankacılık yapan bankalar 436, Tekafül şirketleri 308, diğer finansal kurumlar 399 adede ulaşmıştır. 2015 yılı itibarıyla, global faizsiz finans sisteminin büyüklüğü 2 trilyon ABD doları mertebesinde. Diğer taraftan faizsiz finans sisteminin çift haneli bir büyüme hızı ile 2020 yılında 3,2 trilyon ABD dolarlık bir hacme ulaşacağı hesaplanmaktadır. Global faizsiz finans sisteminin itici güçlerini, çekirdek grubu temsil eden Katar, Endonezya, Suudi Arabistan, Malezya, Birleşik Arap Emirlikleri, Türkiye ile Bahreyn, Kuveyt ve Pakistan oluşturmaktadır. Öngörüler, orta vadedeki güçlü büyümenin adı geçen bu piyasalarda gerçekleşeceği noktasında birleşmektedir.

2.3. Türkiye’de Katılım Bankacılığı

Faizsiz bankacılığın Türkiye’de ilk uygulaması Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası ile gündeme gelmiştir. Kalaycı’nın açıkladığı üzere “Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası (DESİYAB), yerli halkın ve yurt dışı işçilerin birikimlerini faizsiz koşullarda fakat verimlilik, kârlılık anlayışı doğrultusunda

¹⁰ Abitter Özulucan, Fevzi Serkan Özdemir, *Katılım bankacılığı*. İstanbul: Türkmen Kitabevi, 2010, s.13.

¹¹ Osman Nuri Aras, Mustafa Öztürk, Reel ekonomiye katkıları bakımından katılım bankalarının kullandığı fonların analizi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*. 3 (2), 2011, s. 168.

birleştirerek sanayiye aktarmak üzere 1975'te kurulmuş, 1978'de faiz bazlı çalışma kararı almıştır.”¹²

Faizsiz bankacılığının dünyada ilgi görmesinin en önemli nedenlerinden biri petrol gelirleri ile zenginleşen İslam ülkelerinin fon fazlasının faizsiz olarak değerlendirilme gereksinimi olmakla birlikte ülkemizde faizsiz bankacılığın ortaya çıkış nedenleri biraz daha farklıdır. 1980'li yıllara kadar ithal ikameci büyüme politikaları izleyen Türkiye bu tarihten sonra dışa açılarak ihracatla büyüme stratejisi izlemeye başlamıştır. Bu dışa açılma stratejisi finans alanında dünyada yaşanan gelişmelerin Türkiye'ye de kazandırılmasına olanak sağlamıştır. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası'nın, leasing ve faktöring şirketlerinin, sermaye piyasası aracı kurumlarının kurulması bu gelişmelere örnek olarak sayılabilir. Finansal piyasalarda yaşanan bu gelişmelerin faizsiz bankacılık açısından yansıması Özel Finans Kurumları'nın kurulması olmuştur. Özel Finans Kurumları ile hedeflenen tasarrufların teşvik edilmesi ve özellikle inançlarından dolayı birikimlerini mevcut finansal sistem içinde değerlendirmeyen kesimler için alternatif oluşturarak bu tasarrufların ekonomiye kazandırılmasıdır. Zenginleşen İslam ülkelerinden fonlar için bir çekim merkezi olmak da bir diğer hedef olarak öne çıkmaktadır.

Özel Finans Kurumları'nın kurulması hakkındaki düzenlemeler 1983 yılında yapılmıştır. 1985 yılında kurulan Albaraka Türk Finans Kurumu A.Ş. ve Faisal Finans Kurumu A.Ş. faizsiz bankacılık prensiplerine göre kurulmuş ilk özel finans kurumlarıdır. Sonrasında 1989 yılında Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu A.Ş., 1991 yılında Anadolu Finans Kurumu A.Ş., 1995 yılında İhlas Finans Kurumu A.Ş. ve 1996 yılında Asya Finans Kurumu A.Ş. kurulmuştur.

1999 yılında Özel Finans Kurumları Bankacılık Kanunu kapsamına alınmıştır. 2001 yılında yapılan düzenlemede ise güvence fonunun oluşturulması, faaliyet izni kaldırılan kurumların tasfiyesine ilişkin özel hükümler, şahsi sorumluluk müessesesi ve Özel Finans Kurumları Birliği'nin kurulması gibi önemli hükümler getirilmiştir.

Katılım bankalarının çatı kuruluşu olan Özel Finans Kurumları Birliği tüzel kişiliği haiz ve kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşu olarak 2001 yılında kurulmuştur. 2005 yılında yürürlüğe giren 5411 sayılı Bankacılık Kanunu ile özel finans kurumları “katılım bankaları” adını almış Özel Finans Kurumları Birliği'nin ünvanı da Türkiye Katılım Bankaları Birliği olarak değiştirilmiştir.

2001 yılında yaşanan kriz döneminde İhlâs Finans'ın tasfiyesi sonrasında sektörü olumsuz etkileyen bir diğer olay 2016 Temmuz ayında Bank Asya'nın faaliyet izni kaldırılması olmuştur. Sektörde yaşanan gelişmeler

¹² İrfan Kalaycı, Katılım bankacılığı: mali kesimde nasıl bir seçenek. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9 (19), 2013, s. 55.

ise kamunun katılım bankacılığına olan ilgisinin sonucunda Mayıs 2015 tarihinde Ziraat Katılım’ın ve Şubat 2016’da Vakıf Katılım sektöre katılması olmuştur. Bu gelişmeler sonrasında Türkiye’de faaliyet gösteren katılım bankası sayısı beşe yükselmiştir.

Aşağıdaki tabloda çeşitli kalemlerde katılım bankacılığının toplam bankacılık sektörü içindeki payı görülmektedir. Buna göre toplanan ve kullandırılan fonlarda, aktifte ve öz kaynaklarda katılım bankacılığı 2016 yılında gerileme kaydetmiş bununla birlikte kârlılıkta artış yaşamıştır.

Tablo 1. Katılım bankalarının bankacılık sektörü içindeki payları

Sektör Payı	2015	2016
1- Toplanan Fonlarda	%5,9	%5,6
2- Kullandırılan Fonlarda	%5,2	%4,8
3- Toplam Aktifte	%5,1	%4,9
4- Öz kaynaklarda	%4,1	%3,8
5- Net Karda	%1,6	%2,9

Kaynak: Katılım Bankaları Birliği

Katılım bankacılığının yıllar itibarıyla sektörden aldığı pay incelendiğinde ise 2013 yılından sonra görülen gerileme dikkat çekicidir.

Tablo 2. Katılım bankalarının toplam aktifleri ve sektör içindeki payları

Yıllar	Toplam Aktifler	Sektör Payı
2012	70.245	%5,1
2013	96.022	%5,5
2014	104.073	%5,2
2015	120.252	%5,1
2016	132.874	%4,9

Kaynak: Katılım Bankaları Birliği

Şube ve personel sayıları açısından katılım bankalarının gelişimi incelendiğinde Bank Asya’nın faaliyetlerinin durdurulması sonrasında 2016 yılında şube ve personel sayısında azalış yaşandığı görülmektedir. Her ne kadar iki yeni katılım bankası kurulmuş olsa da bunlar henüz diğer katılım bankalarına nazaran yeterli büyüklüğe erişmiş durumda değildir.

Tablo 3. Katılım bankalarının şube ve personel sayısı gelişimi

Yıllar	Şube Sayısı	Personel Sayısı
2012	828	15.356
2013	966	16.763
2014	990	16.270
2015	1.080	16.554
2016	959	14.465

Kaynak: Katılım Bankaları Birliği

2.4. Türkiye’de Faaliyet Gösteren Katılım Bankaları

Günümüz itibarı ile Türkiye’de faaliyet gösteren 5 katılım bankası 2017 Şubat sonu itibarı ile toplam 967 şube ve 14.520 çalışan faaliyetlerini sürdürmektedir. Bu bölümde Türkiye’de faaliyet gösteren katılım bankaları hakkında genel bilgiler verilmiştir.

2.4.1 Albaraka Türk

Ortadoğu'nun güçlü sermaye grupları Albaraka Bankacılık Grubu (AGB), İslam Kalkınma Bankası (IDB) ve Türk ekonomisine yarım yüzyıldan fazla hizmet veren yerli bir sanayi grubunun öncülüğünde 1984 yılında kurulan Albaraka Türk Katılım Bankası, 1985'te Türkiye'deki ilk Özel Finans Kurumu olarak hizmet vermeye başlamıştır.

Albaraka'nın ortaklık yapısında; yabancı ortakların payı yüzde 66, yerli ortakların payı yüzde 9,16, halka açık olan pay ise yüzde 24,84'dür. Yabancı ortaklardan Albaraka Bankacılık Grubu'nun sermayedeki payı yüzde 54, İslam Kalkınma Bankası'nın payı ise yüzde 7,8'dir.

Albaraka Türk, 2016 yılsonu itibarıyla 900 milyon TL ödenmiş sermayeye ve 2,3 milyar TL düzeyinde öz kaynağa sahiptir. Banka'nın konsolide olmayan aktif toplamı 2016 yılında 32,9 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Banka, 2016 yılsonu itibarı ile 212 yurt içi ve 1 yurtdışı şube ve toplam 3.989 çalışan ile faaliyet göstermektedir.

2.4.2 Kuveyt Türk

Kuveyt Türk'ün temelleri, Kuveyt merkezli Kuwait Finance House'un 1989 yılında Türkiye pazarına girmesiyle atılmıştır. Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın 28 Şubat 1989 tarihli izniyle ve “Kuveyt Türk Evkaf Finans Kurumu A.Ş.” unvanıyla, 31 Mart 1989 tarihinde Özel Finans Kurumu statüsünde faaliyete başlayan Banka, 1999 yılından itibaren diğer özel finans

kurumlarıyla beraber 4389 sayılı Bankacılık Kanunu’na tabi olarak hizmet vermeye başlamış, 2006 yılında ise halen kullanmakta olduğu Kuveyt Türk Katılım Bankası A.Ş. (Kuveyt Türk) adını almıştır.

2016 yılsonu faaliyet raporuna göre, Banka’nın hisselerinin yüzde 62,24’ü Kuveyt Finans Kurumu’na, yüzde 18,72’si Vakıflar Genel Müdürlüğü’ne, yüzde 9’u Kuveyt Devlet Sosyal Güvenlik Kuruluşu’na, yüzde 9’u İslâm Kalkınma Bankası’na, geriye kalan yüzde 1,04’lük kısmı ise diğer gerçek ve tüzel kişilere aittir.

Kuveyt Türk, 2016 yılsonu itibarıyla 2,8 milyar TL düzeyinde ödenmiş sermayeye sahiptir. Banka’nın konsolide olmayan aktif toplamı 2016 yılında 48 milyar TL’ye ulaşmıştır. Kuveyt Türk, 2016 yılsonu itibarıyla 3,9 milyar TL düzeyinde öz kaynak büyüklüğüne sahiptir. 2016 yılsonu itibarı ile 385 yurt içi ve 1 yurtdışı şube ve toplam 5.585 çalışan ile faaliyet göstermektedir.

2.4.3 Türkiye Finans

Türkiye Finans; yüzde 100 yerli sermayeli ilk özel finans kurumu olarak 1991 yılında kurulan Anadolu Finans ile 1985-2001 yılları arasında Faisal Finans Kurumu adıyla katılım bankacılığı hizmeti sunan Family Finans’ın 2005 yılında birleşmesiyle kurulmuştur.

Anadolu Finans ile Family Finans’ın birleşmesi Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK)’nın 28 Aralık 2005 tarihli kararıyla resmen tescil edilmiş ve 30 Aralık 2005 tarihinde Banka’nın unvanı Türkiye Finans Katılım Bankası A.Ş. olarak değiştirilmiştir.

2008 yılında, The National Commercial Bank (NCB) tarafından yüzde 60 hissesi satın alınan Türkiye Finans Katılım Bankası, bu tarihten sonra değişim ve atılım dönemine girmiştir. Suudi Arabistan’ın ilk ve en büyük bankası The National Commercial Bank (NCB) Türkiye Finans’ın yüzde 67,03 hisse ile hâkim ortağı konumundadır. Türkiye Finans, 2016 yılsonu itibarıyla 2,6 milyar TL düzeyinde ödenmiş sermayeye ve 3,7 milyar TL öz kaynak büyüklüğüne sahiptir. Banka’nın konsolide olmayan aktif toplamı 2016 yılında 38,8 milyar TL’ye ulaşmıştır. 2016 yılsonu itibarı ile 285 yurt içi ve 1 yurtdışı (Bahreyn) şube ve toplam 3.989 çalışan ile faaliyet göstermektedir.

2.4.4 Vakıf Katılım

Vakıf Katılım Bankası A.Ş.; tamamı T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü, Bayezid Han-ı Sani (II.Bayezid) Vakfı, Mahmut Han-ı Evvel Bin Mustafa Han (I.Mahmut) Vakfı, Mahmut Han-ı Sani Bin Abdulhamit Han-Evvel (II.Mahmut) Vakfı ve Murat Paşa Bin Abdusselam (Murat Paşa) Vakfı tarafından ödenmiş 805.000.000 TL sermayesi ile 25.06.2015 tarihinde bir anonim şirket olarak kurulmuş, 17.02.2016 tarihinde Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu’ndan faaliyet izni almıştır.

Katılım bankacılığı sektörünün en genç üyesi olan Vakıf Katılım, yüzyıllardır kültürümüzün önemli bir parçası olarak günümüze gelen ve bugün ana kurucusu T.C. Başbakanlık Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından yaşatılan “Vakıf Kültürü”nün önemli bir kurumu olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Bankanın 2016 yılsonu bağımsız denetim raporunu göre aktif büyüklüğü 4,7 milyar TL öz kaynakları 876,4 milyon TL ve ödenmiş sermayesi 805 milyon TL’dir. Banka 2016 yılında faaliyete başlaması sebebiyle kayda değer bir kar elde edememiştir.

2.4.5 Ziraat Katılım

Ziraat Katılım Bankası; tamamı T.C. Hazinesi tarafından ödenmiş 675.000.000 -TL sermayesi ile Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun 15/10/2014 tarih ve 29146 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 10/10/2014 tarih ve 6046 sayılı izniyle kurulmuş, Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu’nun 14/05/2015 tarih ve 29355 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 12/05/2015 tarih, 6302 sayılı kararı ile faaliyet izni almıştır. Banka sermayesi 24/05/2016 tarih ve 9081 sayılı Resmi Gazetede yayımladığı haliyle 72.000.000-TL artırılarak, ödenmiş sermayesi toplam 747.000.000-TL’ye ulaşmıştır. Stratejisini; etkin katılım bankası olmak, herkes için katılım bankacılığı yapmak ve katılım bankacılığını geliştirmek ekseninde açıklayan banka, 2016 yılında 22 yeni şube açarak yılsonu itibarıyla şube sayısını 44’e çıkarmıştır.

Ziraat Katılım 2016 yılında reel sektörün finansmanına ağırlık vererek hızlı bir büyüme kaydetmiştir. Nakdi finansmanda 5,5 milyar TL’ye ulaşarak yüzde 229 oranında, gayri nakdi finansmanda ise 3,5 milyar TL’ye ulaşarak yüzde 778 oranında büyüme gerçekleştirmiş ve reel sektöre toplamda 9 milyar TL seviyesinde finansman desteği sağlanmıştır. Vadesi gelip kapanan tutarları da dikkate alındığında ülke ekonomisine sağlanan finansal desteğin 12 milyar TL seviyesine ulaştığı belirtilmiştir. Yılsonu itibarı ile 655 çalışan ile faaliyet gösteren bankanın aktif büyüklüğü 8 milyar TL düzeyine yükselmiş ve 2016 yılını 30,7 milyon TL kar ile kapatmıştır.

2.5. İncelenen Finansal Oranlar ve Hipotezler

Araştırmaya konu finansal göstergelerin seçiminde kârlılık, likidite, risk ve borç ödeme gücü, aktif kalitesi ve sermaye yeterlilik alanlarına odaklanan oranlar seçilmiştir. Aşağıdaki bölümlerde bu oranlara ve kurulan hipotezlere ilişkin bilgiler verilmiştir.

2.5.1 Kârlılık

Kârlılık oranları varlıklardan ve öz kaynaklardan elde edilen getiriyi göstermekte olup, yönetsel yeteneği ölçerler.¹³ Gerek akademik

¹³ Mesut Doğan, Katılım ve geleneksel bankaların finansal performanslarının karşılaştırılması: Türkiye örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 2013, s.180.

çalışmalarda gerekse sektör göstergelerinde kârlılık performansına ilişkin analizlerde aşağıdaki iki oranın öne çıktığı görülmektedir. Bu çalışmada kârlılık analizleri, aktif karlılığı ve öz kaynak karlılığı olarak adlandırılan bu iki oran aracılığı ile yapılmıştır.

- i. Net Kar / Toplam Aktifler: Aktif karlılığı olarak adlandırılan bu oran bankaların karlılığını ifade eden oranların içinde en sık kullanılan oranlardan biri olup, bankanın varlıklarını ne derece karlı kullandığını ifade eder.
- ii. Net Kar / Öz Kaynaklar: Öz kaynak karlılığı olarak adlandırılan bu oran, birim öz kaynak başına elde edilen karı göstermesi bakımından ortaklar açısından kritik bir kârlılık oranıdır.

Araştırmada test edilecek hipotezler şunlardır:

H₀: Katılım ve mevduat bankalarının kârlılıkları arasında fark yoktur.

H₁: Katılım ve mevduat bankalarının kârlılıkları farklılık göstermektedir.

2.5.2 Likidite

Likidite oranları bankaların kısa vadeli yükümlülüklerini yerine getirme gücünü gösterir. Bankalar; cari ve tasarruf hesaplarından (vadeli mevduat ya da katılım hesabı) beklenmedik ve hızlı nakit çıkışları sebebiyle likidite sorunuyla yüz yüze gelebilirler.

- i. Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler: Bu oran bankanın likit aktifleri ile kısa vadeli yükümlülüklerini ne derece karşılayabileceğini gösteren temel bir likidite göstergesi olup, bankanın kısa vadeli yükümlülüklerini yerine getirebilme gücünü göstermektedir
- ii. Likit Aktifler / Toplam Varlıklar: Bu oran bankaların aktiflerinin ne ölçüde likit olduğunun ifade etmekte olup düşük olması bankanın likidite yetersizliğine işaret ederken, istenenden yüksek olması ise kaynakların atıl kaldığına ve verimsizliğe işaret eder.

Araştırmada test edilecek hipotezler şunlardır:

H₀: Katılım ve mevduat bankalarının likiditeleri arasında fark yoktur.

H₁: Katılım ve mevduat bankalarının likiditeleri farklılık göstermektedir.

2.5.3 Risk ve Borç Ödeme Gücü

Borç ödeme oranları bankaların borçluluk düzeylerini ve borçlarını ödeme gücünü gösteren oranlardır. Yüksek borçluluk bankaların risk düzeyini artırıcı bir unsurdur.

- i. Toplam Borçlar / Toplam Öz kaynaklar: Borçların öz kaynaklara oranını gösteren bu oranın yüksek olması bir işletmenin yüksek finansal kaldıraç ile faaliyet gösterdiği anlamına gelmektedir.
- ii. Toplam Borçlar / Toplam Varlıklar: Bu oran toplam varlıkların ne kadarının borçlarla finanse edildiğini ifade etmektedir. Oranın yüksek olması finansmanda öz kaynak kullanımının düşük olmasına işaret etmekte olup risk düzeyini arttırmaktadır.
- iii. Krediler / Mevduatlar: Mevduatın krediye dönüşüm oranını ifade etmekte olup, bankacılık sektörü açısından önemli bir göstergedir.

Araştırmada test edilecek hipotezler şunlardır:

H₀: Katılım ve mevduat bankalarının risk ve borç ödeme gücü arasında fark yoktur.

H₁: Katılım ve mevduat bankalarının risk ve borç ödeme gücü farklılık göstermektedir.

2.5.4 Aktif Kalitesi

Bankalarda aktif kalitesini ifade etmek için genellikle başvuru oran takipteki krediler oranıdır. “Bankacılık sisteminin önemli enstrümanlarından biri olan kredi, kısmen veya tamamen geri ödemesi 90 günü aştığında takipteki kredi kapsamına girer. Takipteki kredilerin toplam kredilere oranı, bir ekonomide kişi veya kurumların ödeme gücünü, bankalarda da aktif kalitesi ve risk düzeyini gösterir”.¹⁴ Türkiye Bankalar Birliği Türk Bankacılık Sistemi Seçilmiş Rasyolar raporunda da yer alan krediler ve alacakların toplam aktif içindeki payı da önemli bir gösterge olup analize dahil edilmiştir.

- i. Takipteki Krediler / Toplam Krediler: Takip oranı ya da takibe dönüşüm oranı olarak adlandırılan bu oran gerek bankacılık sektöründeki aktif kalitesi gerekse genel ekonomik durum hakkında bilgi vermektedir.
- ii. Krediler / Toplam Aktifler: Bankaların kaynaklarını ne derece reel ekonomiye kullandıklarını gösteren bir orandır.

Araştırmada test edilecek hipotezler şunlardır:

H₀: Katılım ve mevduat bankalarının aktif kaliteleri arasında fark yoktur.

H₁: Katılım ve mevduat bankalarının aktif kaliteleri farklılık göstermektedir.

¹⁴ Başak Tanınmış Yücememiş, İnanç Asım Sözer, Bankalarda takipteki krediler: Türk bankacılık sisteminde takipteki kredilerin tahminine yönelik bir model uygulaması. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 3 (5), 2011, s. 44.

2.5.5 Sermaye Yeterliliği

Sermaye yeterliliğinin ölçülmesinde temel gösterge olan sermaye yeterlilik rasyosu bankaların sermaye yeterliliğini ve finansal bakımdan sağlamlığını gösteren bir orandır. Doğan oranda görülen olumsuz eğilimlerin bankaların riskliliği artırmakla birlikte sermaye yetersizliğinden dolayı finansal bakımdan sıkıntıya düşmesine neden olabileceğini belirtmiştir.¹⁵ Sermaye yeterliliği açısından bir diğer kritik oran ise öz kaynakların toplam aktiflerin finansmanındaki payıdır.

- i. Sermaye Yeterlilik Oranı: Öz kaynakların risk ağırlıklı varlıklara bölümünü ifade etmektedir. Basel II’ye göre bu oranın en azından yüzde 12’nin üstünde olması beklenmektedir.
- ii. Öz kaynaklar / Toplam Aktifler: Bankanın aktiflerinin öz kaynakla finanse edilen bölümünü ifade eden bir oran olup yüksek olması bankanın öz kaynaklarının sağlamlığına işaret etmektedir.

Araştırmada test edilecek hipotezler şunlardır:

H₀: Katılım ve mevduat bankalarının sermaye yeterlilikleri arasında fark yoktur.

H₁: Katılım ve mevduat bankalarının sermaye yeterlilikleri farklılık göstermektedir.

3. ARAŞTIRMA METODOLOJİSİ

3.1. Araştırmanın Amacı ve Kapsamı

Bu çalışmanın amacı katılım bankaları ile mevduat bankalarının finansal performanslarının çeşitli finansal oranlar aracılığı ile karşılaştırılmasıdır. Bu amaçla 2010-2016 yılları verileri kullanılarak Türkiye Finans, Albaraka Türk ve Kuveyt Türk olmak üzere 3 katılım bankası ve benzer büyüklüklerde üç mevduat bankasının (Şeker Bank, Türk Ekonomi Bankası ve ING Bank) finansal performansları karşılaştırılmış, istatistiksel analizlerde t-testi kullanılmıştır. Karşılaştırmada kârlılık, likidite, risk ve borç ödeme gücü, aktif kalitesi ve sermaye yeterlilik başlıklarında toplam 11 oran kullanılmıştır. Araştırmada kullanılan verileri BDDK, Bankalar Birliği, Katılım Bankaları Birliği ve araştırmaya konu bankaların yıllık finansal raporlarından derlenmiştir.

3.2. Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın evreni Türkiye’de faaliyet gösteren katılım bankaları ve mevduat bankalarıdır. Çalışmaya konu katılım bankaları seçilirken faaliyet

¹⁵ Doğan, a.g.e., s.181.

süreleri, şube sayıları ve aktif büyüklükleri dikkate alınmıştır. İlgili büyüklükleri gösteren tablo aşağıda yer almak olup, Vakıf Katılım ve Ziraat Katılım Bankaları nispeten yeni kurulmuş olmaları ve henüz diğer katılım bankalarının büyüklüklerinden uzak olmaları ve geçmiş yıllara ait veri temin edilmesinin olanaksızlığı nedeniyle çalışma dışında tutularak diğer üç katılım bankası araştırmaya konu edilmiştir.

Tablo 4. Katılım bankalarının kuruluş yılı, şube ve aktif büyüklükleri

Banka Adı	Kuruluş Yılı	Şube Sayısı	30.09.2016 Aktif Büyüklüğü
Albaraka Türk	1984	213	28.632.535 TL
Kuveyt Türk	1989	383	45.201.231 TL
Türkiye Finans	1985	286	37.641.425 TL
Vakıf Katılım	2016	19	2.471.171 TL
Ziraat Katılım	2015	41	6.081.343 TL

Kaynak: Katılım Bankaları Birliği

Araştırmaya konu mevduat bankalarının seçiminde şube ve aktif büyüklük itibarı ile seçilen katılım bankalarına yakın büyüklüklerde bankalar olmasına, özen gösterilmiştir. Faaliyet alanları özelleşen Türk Eximbank gibi bankalar ve 2011 yılında kurulması dolayısıyla Odea Bank ve her ne kadar aktif büyüklüğü açısından uygunsa da şube sayısı bakımından daha az şube ile faaliyet gösteren HSBC Bank analize konu edilmemiştir.

Bu kriterler çerçevesinde en uygun bankalar Türk Ekonomi Bankası, ING Bank ve Şekerbank olarak öne çıkmıştır. Aşağıdaki tabloda aktif büyüklükleri 10 ila 100 milyon TL arasındaki bankalar büyüklüklerine göre sıralı olarak gösterilmiştir.

Tablo 5. Aktif büyüklükleri 10-100 milyon TL arasındaki mevduat bankaları

Banka	Kuruluş Yılı	Şube Sayısı	30.09.2016 Aktif Büyüklüğü (Milyon TL)
Finans Bank A.Ş.	1987	630	93.988
Denizbank A.Ş.	1997	694	92.456
Türk Ekonomi Bankası A.Ş.	1927	515	77.795

Banka	Kuruluş Yılı	Şube Sayısı	30.09.2016 Aktif Büyüklüğü (Milyon TL)
Türk Eximbank	1987	3	59.086
ING Bank A.Ş.	1984	268	46.526
Odea Bank A.Ş.	2011	50	33.141
HSBC Bank A.Ş.	1990	90	29.470
TSKB A.Ş.	1950	3	22.870
Şekerbank T.A.Ş.	1953	273	22.846
İller Bankası A.Ş.	1933	19	20.202
Alternatifbank A.Ş.	1991	53	14.065
Fibabanka A.Ş.	1984	73	13.468
Burgan Bank A.Ş.	1991	49	11.522
Anadolubank A.Ş.	1996	106	10.985

Kaynak: Bankalar Birliği

3.3. Araştırmanın Veri Toplama Tekniği ve Aracı

Araştırmada kullanılan veriler BDDK, Bankalar Birliği, Katılım Bankaları Birliği ve araştırmaya konu bankaların yıllık finansal raporlarından derlenmiştir.

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma verileri SPSS 20.0 programında değerlendirilmiştir. Hipotez testlerinde t-testi kullanılmış ve istatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak değerlendirilmiştir.

4. Araştırmada Elde Edilen Bulgular ve Hipotez Testleri

Bu bölümde beş başlık halinde incelenen oranlara ilişkin elde edilen bulgular ve t-testi sonuçlarına yer verilerek bulgular yorumlanmıştır.

4.1. Kârlılık

Aktif karlılığı ve öz kaynak karlılığı açısından katılım bankalarının örneklemdeki mevduat bankalarına göre daha yüksek kârlılıkla faaliyet gösterdiği aşağıdaki tablodan izlenebilmektedir.

Tablo 6. Katılım ve mevduat bankaları kârlılık karşılaştırması

Bankalar	Net Kâr / Toplam Aktifler	Net Kâr / Öz Sermaye
Katılım Bankaları Ortalaması	%1,26	%13,18
Albaraka Türk	%1,27	%14,51
Kuveyt Türk	%1,24	%13,34
Türkiye Finans	%1,28	%11,69
Mevduat Bankaları Ortalaması	%0,91	%8,58
ING Bank	%0,63	%5,86
Şeker Bank	%1,01	%8,86
Türk Ekonomi Bankası	%1,09	%11,03
Genel Ortalama	%1,09	%10,88

Kaynak: Kamu Aydınlatma Platformu ve İlgili Banka Faaliyet Raporları

İlgili farklılığın istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını analiz etmek amacıyla katılım bankaları ve mevduat bankalarının kârlılıkları açısından t-testi uygulanmıştır.

Tablo 7. Katılım ve mevduat bankaları kârlılık karşılaştırması t-testi sonuçları

		Levene Testi		T Testi			
		F	Anlam Düzeyi	T	Anlam Düzeyi (Çift Yönlü)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı
AKTKAR	Varyanslar eşit	1,068	,308	2,989	,005	,35238	,11789
	Varyanslar eşit değil			2,989	,005	,35238	,11789
OZKKAR	Varyanslar eşit	7,805	,008	4,671	,000	4,59762	,98434
	Varyanslar eşit değil			4,671	,000	4,59762	,98434

Sonuçlar incelendiğinde, hem aktif karlılığı (AKTKAR) hem de öz kaynak karlılığında (OZKKAR) yüzde 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir. Buna göre katılım bankalarının kârlılık oranlarındaki yükseklik istatistiksel olarak anlamlıdır.

H₀: Katılım ve mevduat bankalarının kârlılıkları arasında fark yoktur.

H₁: Katılım ve mevduat bankalarının kârlılıkları farklılık göstermektedir.

Katılım bankalarının aktif karlılığı inceleme dönemlerinde ortalama yüzde 1,26 olarak gerçekleşmiş buna karşılık mevduat bankalarının aktif karlılığı ise yüzde 1’in altında kalmıştır. İncelenen bankalar içinde aktif karlılığında Türkiye Finans başta gelirken ING Bank ise aktif karlılığı en düşük banka olmuştur.

Öz kaynak karlılığı açısından katılım bankaları yüzde 13,2 düzeyinde öz kaynak karlılığı ile yüzde 8,6 düzeyinde olan mevduat bankalarının önemli düzeyinde üzerinde performans göstermişlerdir. Öz kaynak karlılığında Albaraka Türk en yüksek performansa sahip banka olurken ING Bank aktif karlılığına benzer şekilde en düşük performansı gösteren banka olmuştur. Mevduat bankaları içinde Türk Ekonomi Bankası’nın gerek aktif karlılığında gerekse öz kaynak karlılığında katılım bankalarına en yakın banka olduğu gözlenmektedir.

4.2. Likidite

Mevduat ve katılım bankalarının likidite oranları aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 8. Katılım ve mevduat bankaları likidite karşılaştırması

Bankalar	Likit Aktifler / Kısa Vadeli Yükümlülükler	Likit Aktifler/ Toplam Varlıklar
Katılım Bankaları Ortalaması	%50,15	%25,29
Albaraka Türk	%44,52	%23,22
Kuveyt Türk	%65,73	%29,91
Türkiye Finans	%40,20	%22,75
Mevduat Bankaları Ortalaması	%41,54	%23,42
ING Bank	%44,38	%23,35
Şeker Bank	%35,98	%20,62
Türk Ekonomi Bankası	%44,25	%26,30
Genel Ortalama	%45,84	%24,36

Kaynak: Kamu Aydınlatma Platformu ve İlgili Banka Faaliyet Raporları

Tabloda ortalamalar arasında görülen farklılığın istatistiksel anlamlılığı t-testi ile analiz edilmiştir. Buna göre likit aktiflerin kısa vadeli yükümlülüklerle oranı (LKAKVY) için H₀ hipotezini reddedilmiştir. Bu oranda

görülen farklılaşma istatistiksel olarak anlamlıdır. Likit aktiflerin toplam varlıklara oranı (LKATVR) için test sonuçlarına bakıldığında ise H_0 hipotezini reddetmek için yeterli kanıt bulunamamıştır. Likit aktiflerin toplam varlıklara oranında katılım bankaları ve mevduat bankaları arasında fark bulunmamaktadır.

H_0 : Katılım ve mevduat bankalarının likiditeleri arasında fark yoktur.

H_1 : Katılım ve mevduat bankalarının likiditeleri farklılık göstermektedir.

Tablo 9. Katılım ve mevduat bankaları likidite karşılaştırması

		Levene Testi		T Testi			
		F	Anlam Düzeyi	t	Anlam Düzeyi (Çift Yönlü)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı
LKAKVY	Varyanslar eşit	7,881	,008	-2,408	,021	-8,61619	3,57873
	Varyanslar eşit değil			-2,408	,022	-8,61619	3,57873
LKATVR	Varyanslar eşit	,159	,692	-1,285	,206	-1,86857	1,45372
	Varyanslar eşit değil			-1,285	,206	-1,86857	1,45372

Likit aktiflerin toplam varlıklara oranında mevduat ve katılım bankaları arasında farklılık olmazken kısa vadeli yükümlülükler oranı bakımından farklılık bulunması bu iki banka türünün kısa vadeli yükümlülükleri açısından farklılaştığı izlenimini doğurmaktadır.

Likit aktiflerin kısa vadeli yükümlülükler oranı açısından katılım bankaları mevduat bankalarına göre daha likit pozisyonundadır. Bankalar bazında oranlara bakıldığında özellikle Kuveyt Türk'ün likidite konusunda olumlu ayrıştığı görülmektedir. Mevduat bankalarında ise Şeker Bank düşük likidite ile faaliyet göstermekte olup, diğer iki mevduat bankasının likiditeleri birbirine yakın seyretmiştir. Likit aktiflerin toplam varlıklara oranında ise Kuveyt Türk yine katılım bankaları içinde öne çıkmıştır, mevduat bankaların ise Türk Ekonomi Bankası bu oranda en iyi performansı göstermiştir.

4.3. Risk ve Borç Ödeme Gücü

Toplam borçların öz kaynaklara oranı açısından katılım bankaları mevduat bankalarına nazaran daha az öz kaynak ve dolayısıyla daha yüksek borçlulukla faaliyet gösterdikleri gözlenmektedir. Toplam borçların toplam varlıklara oranı açısından ise mevduat bankaları ve katılım bankaları birbirine

yakın sonuçlar oraya koymaktadır. Mevduatların krediye dönüşüm oranında katılım bankaları mevduat bankalarının gerisinde kalmıştır.

Tablo 10. Katılım ve mevduat bankaları risk ve borç ödeme gücü karşılaştırması

Bankalar	Toplam Borçlar / Toplam Öz kaynaklar	Toplam Borçlar / Toplam Varlıklar	Krediler / Mevduatlar
Katılım Bankaları Ortalaması	9,80	%90,46	%101,92
Albaraka Türk	10,89	%91,41	%95,46
Kuveyt Türk	9,94	%90,65	%96,77
Türkiye Finans	8,56	%89,32	%113,52
Mevduat Bankaları Ortalaması	8,52	%89,40	%117,81
ING Bank	8,57	%89,42	%138,70
Şeker Bank	7,99	%88,82	%104,35
Türk Ekonomi Bankası	8,99	%89,95	%110,38
Genel Ortalama	9,16	%89,93	%109,86

Kaynak: Kamu Aydınlatma Platformu ve İlgili Banka Faaliyet Raporları

Oranlarda gözlenen bu farklılıkların istatistiksel önemi t-testi ile test edilmiş olup, test sonuçları aşağıda yer almaktadır.

Tablo 11. Katılım ve mevduat bankaları risk ve borç ödeme gücü karşılaştırması t-testi sonuçları

		Levene Testi		T Testi			
		F	Anlam Düzeyi	t	Anlam Düzeyi (Çift Yönlü)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı
BRCOZK	Varyanslar eşit	5,272	,027	-2,815	,008	-1,27619	,45331
	Varyanslar eşit değil			-2,815	,009	-1,27619	,45331

BRCVRL	Varyanslar eşit	2,150	,150	-2,391	,022	-1,06333	,44467
	Varyanslar eşit değil			-2,391	,023	-1,06333	,44467
KRDMVD	Varyanslar eşit	6,275	,016	3,698	,001	15,89381	4,29813
	Varyanslar eşit değil			3,698	,001	15,89381	4,29813

Katılım bankaları ve mevduat bankalarının borçluluk oranları açısından t-testi sonuçları incelendiğinde, borçların öz kaynaklara oranı (BRCOZK) ve borçların toplam varlıklara oranı (BRCVRL) açısından yüzde 5 anlam düzeyinde istatistiksel açıdan anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Bununla birlikte borçların toplam varlıklara oranı açısından anlamlılık düzeyi yüzde 2 seviyesinde olup, borçların öz kaynaklara oranına göre daha düşük bir anlamlılığa sahiptir.

Kredilerin mevduatlara oranında (KRDMVD) ise katılım bankaları ve mevduat bankaları arasında anlamlı bir fark tespit edilmiştir. Dolayısıyla her üç oran için H_0 hipotezi reddedilmiştir.

H_0 : Katılım ve mevduat bankalarının risk ve borç ödeme gücü arasında fark yoktur.

H_1 : Katılım ve mevduat bankalarının risk ve borç ödeme gücü farklılık göstermektedir.

Borçluluk oranları açısından katılım bankaları içinde Albaraka Türk en yüksek borçluluğa sahip banka olurken Türkiye Finans ise en düşük borçluluğa sahip katılım bankası olmuştur. Mevduat bankaları içinde ise Türk Ekonomi Bankası'nın borçluluk oranı nispeten yüksek Şeker Bank'ın borçluluk oranı ise nispeten düşük çıkmıştır. Borçluluk oranlarında değişim katılım bankaları içinde daha yüksek olurken mevduat bankalarında birbirine daha yakın sonuçlar gözlenmektedir.

Toplanan mevduatların krediye dönüşüm oranını gösteren Krediler / Mevduatlar oranında mevduat bankaları cephesinde bu oran ING Bank'ta yüzde 139 seviyelerine kadar yükselmiş olup mevduat bankaları ortalaması yüzde 117,8 seviyesinde olmuştur. Katılım bankalarında ise yüzde 101,9 olarak gerçekleşmiş, katılım bankaları içinde bu oran Türkiye Finans'ta yüzde 113,5 olarak diğer katılım bankalarından ayrılan bir seviyede değerlendirilmiştir. Bu bakımdan mevduat bankalarının topladıkları fonların krediye dönüşüm oranı daha yüksek olup, bu durum katılım bankalarının son yıllarda mevduat bulmakta zorlanmasına, sendikasyon ve benzeri

borçlanmalara daha fazla yönelinmesine ve sukuk gibi alternatif ürünler ihraç edilmesine bağlanmıştır.

4.4. Aktif Kalitesi

Kredilerin aktif toplamı açısından payı incelendiğinde katılım ve mevduat bankalarının birbirine yakın sonuçlar ortaya koydukları aşağıdaki tablodan görülmektedir. Takipteki krediler oranında ise farklılaşma izlenmektedir.

Tablo 12. Katılım ve mevduat bankaları aktif kalitesi karşılaştırması

Bankalar	Krediler/ Toplam Aktifler	Takipteki Krediler/ Toplam Krediler
Katılım Bankaları Ortalaması	%69,04	%2,74
Albaraka Türk	%70,54	%2,74
Kuveyt Türk	%65,48	%2,30
Türkiye Finans	%71,11	%3,18
Mevduat Bankaları Ortalaması	%70,13	%3,69
ING Bank	%72,44	%2,79
Şeker Bank	%68,60	%5,71
Türk Ekonomi Bankası	%69,34	%2,57
Genel Ortalama	%69,59	%3,22

Kaynak: Kamu Aydınlatma Platformu ve İlgili Banka Faaliyet Raporları

Aşağıdaki hipotezlerin testi için yapılan t-testi sonuçları incelendiğinde kredilerin aktif içindeki payında (KRDAKT) anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Takipteki krediler oranında (TAKIP) görülen farklılık ise istatistiksel olarak anlamlı bulunmuş olup test sonuçlarına göre H_0 hipotezi reddedilmektedir. Takipteki krediler oranındaki bu farklılıkta Şeker Bank’ın etkisi olduğu görülmektedir.

H_0 : Katılım ve mevduat bankalarının aktif kaliteleri arasında fark yoktur.

H_1 : Katılım ve mevduat bankalarının aktif kaliteleri farklılık göstermektedir.

Tablo 13. Katılım ve mevduat bankaları aktif kalitesi karşılaştırması

		Levene Testi		T Testi			
		F	Anlam Düzeyi	T	Anlam Düzeyi (Çift Yönlü)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı
KRDAKT	Varyanslar eşit	,543	,466	,865	,392	1,08429	1,25348
	Varyanslar eşit değil			,865	,392	1,08429	1,25348
TAKIP	Varyanslar eşit	11,283	,002	2,357	,023	,94333	,40031
	Varyanslar eşit değil			2,357	,025	,94333	,40031

Kredilerin toplam aktifler içindeki payı açısından Kuvet Türk diğer katılım bankalarından ayrılmaktadır. Bu oran gerek katılım gerekse mevduat bankalarında yüzde 70'ler düzeyinde seyrederken Kuveyt Türk'te ise yüzde 65,5 düzeyinde gerçekleşmiştir. İncelenen bankalar içinde kredilerin aktifteki payının en yüksek olduğu banka ise ING Bank olmuştur.

Takip oranları açısından Kuveyt Türk en başarılı katılım bankası olurken Türkiye Finans ise en yüksek takip oranına sahip katılım bankası olmuştur. Mevduat bankaları kesiminde ise Türk Ekonomi Bankası en düşük takip oranına sahip bankadır, Şeker Bank'ın ise takip oranındaki yükseklik ile incelenen tüm bankalardan farklılaştığı görülmektedir.

4.5. Sermaye Yeterliliği

Sermaye yeterlilik oranı açısından katılım bankaları ve mevduat bankalarının önemli derecede farklılaşmadığı bununla birlikte katılım bankalarının sermaye yeterlilik oranının bir miktar daha yüksek gerçekleştiği aşağıdaki tablodan görülmektedir.

Öz kaynakların toplam aktiflere oranında ise katılım bankaları mevduat bankalarının gerisinde kalmıştır. Sermaye yeterlilik rasyosu ve öz kaynakların aktive oranındaki bu durum katılım bankalarının sermaye yeterlilik rasyosu hesaplamasında kullanılan risk ağırlıklı varlıklarının daha düşük olduğu sonucunu doğurmaktadır.

Tablo 14. Katılım bankaları ve mevduat bankaları sermaye yeterliliği karşılaştırması

Bankalar	Sermaye Yeterlilik Oranı	Öz kaynaklar / Toplam Aktifler
Katılım Bankaları Ortalaması	14,61	%9,54
Albaraka Türk	13,93	%8,59
Kuveyt Türk	15,54	%9,35
Türkiye Finans	14,35	%10,68
Mevduat Bankaları Ortalaması	14,32	%10,60
ING Bank	14,80	%10,58
Şeker Bank	13,81	%11,18
Türk Ekonomi Bankası	14,34	%10,05
Genel Ortalama	14,46	%10,07

Kaynak: Kamu Aydınlatma Platformu ve İlgili Banka Faaliyet Raporları

Hesaplanan oranlarda görülen bu farklılıkların istatistiksel olarak anlamlı olup olmadığını test etmek amacıyla uygulanan t-testine dair sonuçlar aşağıda yer almaktadır.

Tablo 15. Katılım bankaları ve mevduat bankaları sermaye yeterliliği karşılaştırması t-testi sonuçları

		Levene Testi		T Testi			
		F	Anlam Düzeyi	t	Anlam Düzeyi (Çift Yönlü)	Ortalama Farklılığı	Std. Hata Farklılığı
SYO	Varyanslar eşit	4,124	,049	0,718	,477	0,29000	,40398
	Varyanslar eşit değil			0,718	,478	0,29000	,40398
OZKAKT	Varyanslar eşit	2,150	,150	-2,391	,022	-1,06333	,44467
	Varyanslar eşit değil			-2,391	,023	-1,06333	,44467

Katılım bankaları ve mevduat bankalarının sermaye yeterliliği açısından t-testi sonuçları incelendiğinde, sermaye yeterlilik oranında (SYO) anlamlı bir fark tespit edilememiştir. Bununla birlikte öz kaynak karlılığında (OZKKAR) yüzde 5 anlamlılık düzeyinde H_0 hipotezi reddedilmiştir. Buna göre katılım bankaları ile mevduat bankalarının öz kaynaklarının aktif içindeki payı farklılaşmaktadır.

H_0 : Katılım ve mevduat bankalarının sermaye yeterlilikleri arasında fark yoktur.

H_1 : Katılım ve mevduat bankalarının sermaye yeterlilikleri farklılık göstermektedir.

Sermaye yeterlilik oranında katılım bankaları içinde Kuveyt Türk öne çıkarken Albaraka Türk en düşük sermaye yeterlilik oranına sahip katılım bankası olarak görünmektedir. Mevduat bankaları içinde ise ING Bank sermaye yeterlilik oranı en yüksek banka olurken, öz kaynakların aktifteki payı yüksek olsa da Şeker Bank ise bu oranının en düşük gerçekleştirdiği banka olmuştur.

5. Sonuç

Bu çalışmada 2010-2016 yılları verileri kullanılarak Türkiye Finans, Albaraka Türk ve Kuveyt Türk olmak üzere 3 katılım bankası ve benzer büyüklüklerde üç mevduat bankasının (Şeker Bank, Türk Ekonomi Bankası ve ING Bank) finansal performansları karşılaştırılmıştır. Araştırmanın evreni Türkiye’de faaliyet gösteren katılım bankaları ve mevduat bankalarıdır. Çalışmaya konu bankalar seçilirken faaliyet süreleri, şube sayıları ve aktif büyüklükleri dikkate alınmıştır. Karşılaştırmada kârlılık, likidite, risk ve borç ödeme gücü, aktif kalitesi ve sermaye yeterlilik başlıklarında toplam 11 oran kullanılmıştır. Bu oranlara ilişkin kurulan hipotezler t-testi aracılığı ile kıyaslanmıştır. Testlerde yüzde 5 anlamlılık düzeyi ile karar verilmiştir.

Aktif karlılığı ve öz kaynak karlılığı açısından sonuçlar incelendiğinde, hem aktif karlılığı hem de öz kaynak karlılığında yüzde 5 anlamlılık düzeyinde katılım bankalarının kârlılık oranlarındaki yükseklik istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Katılım bankalarının aktif karlılığı inceleme dönemlerinde ortalama yüzde 1,26 olarak gerçekleşmiş buna karşılık mevduat bankalarının aktif karlılığı ise yüzde 1’in altında kalmıştır. Öz kaynak karlılığı açısından katılım bankaları yüzde 13,2 düzeyinde öz kaynak karlılığı ile yüzde 8,6 düzeyinde olan mevduat bankalarının önemli düzeyinde üzerinde performans göstermişlerdir.

Likidite oranları incelendiğinde ise, likit aktiflerin kısa vadeli yükümlülüklerle oranı için katılım bankaları ortalaması yüzde 50,15 mevduat bankaları ortalaması ise yüzde 41,54 olarak hesaplanmıştır. Bu oranda görülen farklılaşma istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur. Likit aktiflerin toplam varlıklara oranında ise katılım bankaları ve mevduat bankaları

arasında fark tespit edilememiştir. Likit aktiflerin toplam varlıklara oranında mevduat ve katılım bankaları arasında farklılık olmazken kısa vadeli yükümlülüklerle oranı bakımından farklılık bulunması bu iki banka türünün kısa vadeli yükümlülükleri açısından farklılaştığı izlenimini doğurmaktadır.

Toplam borçların öz kaynaklara oranı açısından katılım bankaları mevduat bankalarına nazaran daha az öz kaynak ve dolayısıyla daha yüksek borçlulukla faaliyet gösterdikleri gözlenmektedir. Toplam borçların toplam varlıklara oranı açısından ise mevduat bankaları ve katılım bankaları birbirine yakın sonuçlar oraya koymakla birlikte yine katılım bankalarının borçluluğu bir miktar yüksek bulunmuştur.

Mevduatların krediye dönüşüm oranında katılım bankaları mevduat bankalarının gerisinde kalmıştır. Her üç oran için de katılım ve mevduat bankalarının risk ve borç ödeme gücü arasında fark yoktur şeklinde kurulan H0 hipotezi reddedilmiştir.

Kredilerin aktif toplamı açısından payı incelendiğinde katılım ve mevduat bankalarının birbirine yakın sonuçlar ortaya koydukları izlenmekte olup, t-testi sonuçları incelendiğinde oranlarda anlamlı bir farklılık tespit edilememiştir. Takipteki krediler oranı ise mevduat bankaları için yüzde 3,69 katılım bankaları için yüzde 2,74 olarak hesaplanmış olup, ilgili farklılık istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur.

Sermaye yeterlilik oranı açısından t-testi sonuçları katılım bankaları ve mevduat bankalarının önemli derecede farklılaşmadığını ortaya koymaktadır. Öz kaynakların toplam aktiflere oranında ise katılım bankaları mevduat bankalarının gerisinde kalmıştır.

Özet olarak katılım bankalarının kârlılık konusunda mevduat bankalarına göre daha yüksek performans ortaya koydukları, likidite konusunda özellikle likit aktiflerin kısa vadeli yükümlülükleri açısından daha likit oldukları, bununla birlikte borçluluk oranında katılım bankalarının daha borçlu bir yapıda oldukları tespit edilmiştir. Mevduatın krediye dönüşüm oranında katılım bankaları mevduat bankalarının gerisinde kalmıştır. Kredilerin kalitesi bakımından ise katılım bankaları daha düşük takip oranı ile mevduat bankalarının önüne geçmiştir. Katılım bankalarının öz kaynak kullanımı düşük olmakla birlikte, bu durum sermaye yeterlilik oranı açısından anlamlı bir fark oluşturmamıştır.

6. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırmanın kısıtları; sadece Türkiye’de faaliyet gösteren katılım ve mevduat bankalarının toplam 11 finansal oranından yararlanılması, katılım bankacılığında ve mevduat bankacılığında üçer bankanın seçilmiş olması ve 2010-2016 yıllarının verilerini içermesidir.

KAYNAKÇA

AKÇAN, Ahmet, Özel Finans Kurumlarının Türk Finans Sektöründeki Konumu ve Geleceği, *Malatya: İnönü Üniversitesi SBE, 1997, (Doktora Tezi)*

AKIN, Cihangir, *Faizsiz bankacılık ve kalkınma*, Kayıhan Yayınları, İstanbul, 1986.

AKTEPE, İhsan Emin, *Sorularla katılım bankacılığı*, Türkiye Katılım Bankaları Birliği, İstanbul, 2013

AKYÜZ, Yılmaz, Katılım bankalarının net kar performansına etki eden faktörlerin çoklu doğrusal regresyon yöntemi ile analizi. *Finans Politik & Ekonomik Yorumlar*. 50 (584), 2013, ss. 81-92.

ARAS, Osman Nuri, Mustafa ÖZTÜRK, Reel ekonomiye katkıları bakımından katılım bankalarının kullandığı fonların analizi. *Ekonomi Bilimleri Dergisi*, 3 (2), 2011, ss. 167-179.

AYRIÇAY, Yücel, Mahmut YARDIMCIOĞLU, Bircan DEMİR, Mevduat ve katılım bankalarının finansal performanslarının karşılaştırılması. *KSÜ İİBF Dergisi*. 4 (2), 2014.

BAĞCI, Haşim, Ticari bankalar ile katılım bankalarının kârlılık performanslarının topsis yöntemi ile karşılaştırılması, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi SBE, 2013, (Yüksek Lisans Tezi.)

BAYINDIR, Servet, Katılım bankacılığı için yeni bir ürün olarak mal(emtia) vadeli işlem sözleşmeleri ve fıkhi açıdan incelenmesi, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (Ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, ss. 155-200.

BİLDİRİCİ ÇALIK, Esra, Geleneksel bankalar ile katılım bankalarının finansal performanslarının Basel 3 kriterleri açısından kıyaslanması. Van: Yüzüncü Yıl Üniversitesi SBE, 2016, (Yüksek Lisans Tezi.)

BULUT, İbrahim, Bünyamin ER, Katılım bankacılığında iki yeni finansal teknik önerisi: mudaraba-risk sermayesi yatırım ortaklıkları ve mudaraba-risk sermayesi yatırım fonları, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (ed.), İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, s.18.

CANBAZ, Muhammet Fatih, Katılım bankacılığının Türk bankacılık sistemindeki yeri, çalışma şekli, enstrümanları ve performans analizi. Kırklareli ve İstanbul: Kırklareli Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi SBE, 2013, (Yüksek Lisans Tezi.)

DOĞAN, Mesut, Katılım ve geleneksel bankaların finansal performanslarının karşılaştırılması: Türkiye örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. 2013, ss.175-188.

GÜNGÖR, Kamil, Bir finansal araç olarak katılım bankacılığı: tesbitler-teklifler, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (Ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, ss.207-268.

KALAYCI, İrfan, Katılım bankacılığı: mali kesimde nasıl bir seçenek. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 9 (19), 2013, ss. 51-74.

KAYA, Ferudun, *Bankacılık giriş ve ilkeler*, Beta Yayıncılık, İstanbul, 2012.

KOÇ, Selahattin, Aziz BAĞCI, Kasım Can IŞIK, Kalkınma ve yatırım bankalarının performansları açısından değerlendirilmesi: Türkiye ölçeği (2002-2012). *Çankırı Karatekin Üniversitesi İİBF Dergisi*, 6 (1), 2016, ss. 227-256.

KÖKSAL, Bülent, Portföy çeşitlendirmesi açısından katılım bankaları, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (Ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, ss. 121-138.

KURAN, Timur, *İslamın ekonomik yüzleri*. İletişim Yayınları, İstanbul, 2002.

ÖZKAN, Hamza, Katılım bankacılığının klasik bankalarla karşılaştırılması ve muhasebe uygulamaları. Niğde: Niğde Üniversitesi SBE, 2012, (*Yüksek Lisans Tezi*.)

ÖZULUCAN, Abitter, ÖZDEMİR Fevzi Serkan, *Katılım bankacılığı*, Türkmen Kitabevi, İstanbul, 2010.

ÖZULUCAN, Abitter, DERAN A. Katılım bankacılığı ile geleneksel bankaların bankacılık hizmetleri ve muhasebe uygulamaları açısından karşılaştırılması. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 6 (11), 2009, ss. 85-108.

PARLAKKAYA, Raif, ÇÜRÜK Suna Akten, Finansal rasyoların katılım bankaları ve geleneksel bankalar arasında bir tasnif aracı olarak kullanımı: Türkiye örneği. *Ege Akademik Bakış*. 11 (3), 2011, ss.397-405.

POLAT, Ali, Katılım bankacılığı, dünya uygulamalarına ilişkin sorunlar-fırsatlar Türkiye için projeksiyonlar, *Finansal yenilik ve açılımları ile katılım bankacılığı*, Aydın Yabanlı (ed.). İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2012, ss. 77-138.

ŞAKAR, Hakan, *Genel bankacılık bilgileri*, Strata Yayıncılık, İstanbul, 2000.

SAKARYA, Burçhan, Yasemin KAYA, Katılım bankaları mevduat bankalarından farklı mı çalışıyor? (2013). <https://mpr.ub.uni-muenchen.de/69196/>, [erişim tarihi: 05.04.2017]

TANINMIŞ YÜCEMEMİŞ, Başak, İnanç Asım SÖZER, Bankalarda takipteki krediler: Türk bankacılık sisteminde takipteki kredilerin tahminine yönelik bir model uygulaması. Finansal Araştırmalar ve Çalışmalar Dergisi, 3 (5), 2011, ss. 43-56.

TORAMAN, Cengiz, H. Ali ATA, Mehmet Fatih BUĞAN, Mevduat ve katılım bankalarının karşılaştırmalı performans analizi. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 16 (2), 2015, ss. 301-310.

TUNÇ, Hüseyin, *Katılım bankacılığı felsefesi, teorisi ve Türkiye uygulaması*, Nesil Yayıncılık, İstanbul, 2010

Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Türkiye Katılım Bankaları Birliği Strateji Belgesi, 2015, www.tkbb.org.tr/documents/TKBB-Strateji-Belgesi.pdf [erişim tarihi: 01.04.2017]

Türkiye Katılım Bankaları Birliği, Katılım Bankaları 2015 Raporu, 2015, http://www.tkbb.org.tr/Documents/Yonetmelikler/KATILIM_2015_TR_final.pdf [erişim tarihi: 01.04.2017]

Summary

As a result of the increasing interest of the public sector in participation banking in recent years it is aimed to increase the share of participation banking from total banking, which is presently 4.9 percent, to 15 percent by 2025, with newly opened participation banks in Turkey. It is also true that participation banks are different from conventional banks in that their working principles are complementary to the financial system and operate in the same competitive environment as conventional banks. From this point of view, the financial performance of the participation banks will be more or less different depending on the conventional banks, and they will provide clues about the future growth performance of these banks.

In this study, financial performance of 3 participation banks including Türkiye Finans, Albaraka Turk and Kuveyt Turk and three conventional banks of similar size (Şeker Bank, Turk Ekonomi Bankasi and ING Bank) were compared using 2010-2016 financial data. In comparison, a total of 11 ratios were used in profitability, liquidity, risk and solvency, asset quality and capital adequacy. As a result of the analysis, it is stated that participation banks show higher performance in profitability than conventional banks, especially liquid assets are more liquid in terms of short term liabilities, and participation banks are more in debt structure than conventional banks. Participation banks lagged behind conventional banks at the rate of credit conversion of deposits. In terms of the quality of lending, participation banks have preceded conventional banks with a

lower follow-up rate. Although equity use of participation banks is low, this does not make a meaningful difference in capital adequacy ratio.